

ALLEGÓRIA

A párkapcsolatok többségét kölcsönös vonzalom tartja össze. Erről akkor is lehet beszélni, ha a vonzalom nem kölcsönös, vagy a vonzalom tárgya nem egy személy, hanem a vagyon, például érdekházasságban. Azonos nemű egyedek preferenciája esetén a vonzalomról beszélni nehezebb, akad, aki még barátjától sem kérdezné meg: mikor kezdted érezni vonzalmadat, – holott egy ellentétes nemű („hetero”) kapcsolatnál ez a kérdés gyakran elhangzik. Az azonosnemű vonzalomra irányuló (de ki nem mondott) érdeklődés valójában a vonzalom *okára*, az *ok* miéértjére (indítékára) irányul, a kérdező – talán még önmaga számára is – indiszkrét kérdezősködőnek tűnik, holott a potenciális válasz némelykor éppoly banális lehet, mint egy 'hetero' kapcsolat esetén. Metaforikus illusztrációként álljon itt a már korábban is alkalmazott példa: a vegetarizmus.

A vendéglátó háziasszony kényelmetlenül érzi magát, amikor tálalás közben egyik vendége tapintatosan közli vele, hogy vegetáriánus és nem eszik húst. A vendéglátó nem érti: milyen ebéd az, amiben nincs hús, hogy' lehet vegetáriánus valaki, amikor nincs is jobb a húsnál? A vendég zavarában magyarázkodik és elmeséli, hogy régebben szerette a húst, de egyszer elment egy disznótorra, ahol a látottak megrémítették, – ráadásul a gyomrát is elrontotta – azóta minden, ami hússal kapcsolatos, benne visszatetszést kelt. Nem 'vegának' született, benne a hús iránti ellenszenvet a régi rossz élmény keltette fel. A beszélgetéshez csatlakozva egy másik vendég elmondja, hogy gyermekként szeretett volna húst enni, de náluk az csak néha volt, hiába is kért volna, azt kellett megenni, amit kapott, és hogy ki mit szeret enni, az otthon nem volt téma.

A példát értelmezve: a házigazda számára a húsevés annyira természetes örömszerző tevékenység, hogy vendégeit hússal várja, ugyanakkor egyik vendégében a húsevés pusztán gondolata is ellenérzést kelt, aminek oka egy régi rossz emlék. A másik vendég – bár szívesen eszik húst, - de számára a húsevés nem igazán örömszerző tevékenység – gyerekkorában szülei nem beszéltek arról, hogy az evés nem pusztán táplálkozás, hanem örömszerző tevékenység is lehet – ilyenek voltak a körülmények. Visszatérve az előző példához: a hús-preferencia elutasításának indítéka nem a vegetarizmus iránti *vonzalom* volt, hanem vagy egy (hús iránti) *averziót* keltő emlék, vagy az a gyerekkori környezet, ahol az evés táplálkozást jelentett, ahol az evés „nem volt téma”.

Az olvasóra bízom, hogy nevesítse: mit szimbolizál a „hús”, kiket szimbolizál a háziasszony és vegetáriánus vendége, továbbá mi a különbség a táplálék és az ennivaló között?

Trauma

Jelentése: hirtelen bekövetkező, (testi)-lelki károsodást okozó sérülés, ill. megrázkódtatás. A pszichoanalízis a traumát objektív (a személyt a külvilágból érkező) és szubjektív (a személyben kiváltott) hatása alapján értelmezi: eszerint a trauma olyan fokozott intenzitású élmény, amely meghaladja az adott személy információfeldolgozási képességét, lehetőségét. A trauma szorongást, rémületet, tehetetlenséget vált ki – analitikus értelemben véve az én-funkciók összeomlását eredményezi. Ez a hatás huzamosabb időn át eltarthat, nehezíti az utólagos feldolgozást, kialakíthatja, létrehozza a poszttraumás tünetet, amely a traumatikus történés kényszeres ismétlését eredményezi, megjelenítve azt a fantáziában, az álmokban. Egy bekövetkezett trauma hatása tehát két tényezőtől függ: a trauma intenzitásától, valamint a traumatizált személy információ-feldolgozásának kapacitásától.

Hatását tekintve fontos az idői tényező: mikor éri a személyt a trauma, a megrázkódtatás a fejlődés melyik szakaszában (gyermekkorban) vagy a már kialakult (felnőtt) személyiséget érinti. A trauma nem minden esetben sokkhatású, előfordul, hogy alacsony intenzitású, ingerküszöb körüli, viszont időben elhúzódó, tartós ráhatásként van jelen – ha ez a fejlődés korai szakaszában történik, úgy felhalmozódhat és akadályozza a személyiség egészséges alakulását. Khan (1963) az anyai funkciók elégtelenségéről írott tanulmányában foglalkozik a „kumulatív” traumával, amely a gyermekben felhalmozódva traumatikus hatássá növekedhet. Ide tartozik Ferenczi: Nyelvezavar a felnőttek és a gyermek között c. tanulmánya, amely a szexuális-traumával kapcsolatban leírja, hogy az erőszaktételt követően a gyermek intenzív szorongást él át, ez pedig arra kényszeríti őt, hogy alávesse magát a felnőtt akaratának, követve és magába vetítve (introjiciálva) annak elvárását, azonosul támadójával. Ezek az „introjektumok” idegen testként beépülnek a személyiségbe, miközben a poszttraumás elhárítás lehasítja a sebzett tartománytól a szelf nem-identifikálódott, érintetlen részét – mindez rombolja a későbbi tárgykapcsolatokat.